

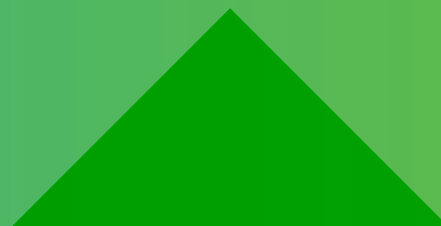
KO POSTANEM ŽRTEV KAZNIVEGA DEJANJA

Izdajatelj: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Policija
Priprava: GPU, UKP, Sanja Nađ, Neža Miklič in Anton Toni Klančnik
Lektoriranje: Služba za prevajanje in lektoriranje ter informacijsko-knjižnično dejavnost
Fotografije: Maša Kores, Julija Černe, Sandi Baumgartner in arhiv Revije Varnost
Oblikovanje: SUPG
Tisk:
Naklada:
Ljubljana, Januar 2015

KAZALO

I.	Kdo lahko postane žrtev kaznivega dejanja	5
II.	Postopek prijave (kako in kje prijavim kaznivo dejanje)	6
	Kaj lahko pričakujem od policije	6
	Kakšen je postopek policije po prijavi	7
	Kaj se zgodi, če umaknem prijavo	7
III.	Pravice žrtev kaznivega dejanja	8
IV.	Posledice kaznivega dejanja na žrtvah	9
	Mogoče posledice (splošno)	9
	Mogoče posledice pri otrocih	9
V.	Druge oblike pomoči	10
	Samopomoč	10
	Kdo mi še lahko pomaga	10

Kaznivo dejanje, kakršno je telesna poškodba, posilstvo, rop, poskus umora, vlom v stanovanje, izsiljevanje, tatvina ali drugo, je za žrtev vedno poseg v osebno integriteto, zasebnost.

K posledicam kaznivega dejanja lahko štejemo telesno ali duševno poškodbo (hud strah, tesnoba ...), čustveni pretres (travma, duševne motnje) in škodo na premoženju, saj so s tem dejanjem vzročno povezani.

Če ste utrpeli škodo zaradi kaznivega dejanja, imate številne pravice v postopku zoper storilca (kazenski postopek) ali v zvezi z odškodnino, zaščito in pomočjo.

I. Kdo lahko postane žrtev kaznivega dejanja

Žrtev kaznivega dejanja lahko postane **VSAKDO**: moški, ženska, mladostnica/mladostnik in otrok, ne glede na spol, starost, izobrazbo, narodnost ali drugo osebno okoliščino.

Kdo je žrtev kaznivega dejanja

Žrtev kaznivega dejanja je oseba, ki je zaradi kaznivega dejanja utrpela neposredno škodo kot dokazljivo posledico tega dejanja. To pomeni, da ste zaradi kaznivega dejanja utrpeli telesne ali duševne posledice ali da je bila vaša lastnina poškodovana, uničena ali odvzeta zaradi dejanja, ki velja za kaznivo po kazenski zakonodaji.

V nadaljevanju zapisani izrazi v moški spolni slovnični obliki se uporabljajo kot nevtralni za ženske in za moške.

Foto: Sandi Baumgartner

II. Postopek prijave (kako in kje prijavim kaznivo dejanje?)

Če ste žrtev kaznivega dejanja, ga lahko **prijavite** policiji ali državnemu tožilstvu.

To lahko storite, tako da:

- ♦ pokličete na intervencijsko telefonsko številko policije **113**;
- ♦ se zglasite na najbližji policijski postaji ali v pisarni državnega tožilstva;
- ♦ po pošti pošljete pisno prijavo;
- ♦ po spletu oddate elektronsko naznanilo kaznivega dejanja (e-naznanilo kaznivega dejanja).

Anonimna prijava:

- ♦ telefonska številka policije 080-1200;
- ♦ elektronska prijava (anonimna e-prijava).

Kaj lahko pričakujem od policije

Temeljna naloga policije je varovanje življenja, osebne varnosti in premoženja ljudi. Zato žrtvam kaznivih dejanj pomaga ter zagotavlja njihovo varnost in zaščito. Daje jim ustrezne informacije, obenem pa posveča posebno pozornost sodelovanju z žrtvami.

Policija mora izvesti potrebne ukrepe, da se morebitna kazniva dejanja preprečijo oz. da se storjena kazniva dejanja odkrijejo, preiščejo in najde storilec ter zavarujejo dokazi za kazenski postopek.

Dolžnosti policije:

- ♦ prejeti vsako prijavo o sumu storitve kaznivega dejanja ali odkrivati kazniva dejanja z lastno dejavnostjo;
- ♦ zbrati vsa obvestila, ki so potrebna za razjasnitev okoliščin suma kaznivega dejanja;
- ♦ postoriti vse, da se zavarujejo sledi in dokazi kaznivega dejanja, ki so potrebni za razjasnitev okoliščin ali izvedbo kazenskega postopka;
- ♦ ukreniti vse potrebno, da se izsledi storilec;
- ♦ preprečiti nadaljnje ogrožanje žrtve ali ogrožanje drugih oseb;
- ♦ zagotoviti pomoč žrtvam, tudi s preprečevanjem njihove nadaljnje ogroženosti in informiranjem;
- ♦ seznaniti žrtve z možnostjo različnih oblik pomoči in jih usmeriti v ustrezne strokovne službe;
- ♦ seznaniti žrtve s pravicami in možnostmi po Zakonu o preprečevanju nasilja v družini;
- ♦ pri prijavi opozoriti žrtve na posledice krive ovadbe.

Kakšen je postopek policije po prijavi

Na podlagi vaše prijave bodo policisti začeli preiskovati sum storitve kaznivega dejanja. Glede na okoliščine posameznega primera bodo ukrepali v skladu z zakonskimi pooblastili.

Za zagotovitev varnosti žrtev in preprečevanje novih kaznivih dejanj je pomembno, da se naznanjeno kaznivo dejanje razišče, zato bodo policisti potrebovali številne informacije.

Policisti bodo od žrtev (oškodovancev) in morebitnih prič zbirali obvestila in dokaze o kaznivem dejanju (kdaj, kje je bilo storjeno, kako, kakšne so njegove posledice, kdo je storilec oz. podroben opis neznanega storilca, podatki o odtujenem premoženju, škodi in drugo), pomembne so vse podrobnejše informacije.

Informacije bodo policisti pridobili tudi od morebitnih očitidcev in oseb, ki bi lahko dale koristne podatke za preiskavo kaznivega dejanja.

Policisti bodo odkrivali in zbirali dokaze, zato je pomembno, da se kaznivo dejanje prijavi čim prej.

Pri preiskovanju kaznivega dejanja bodo policisti zoper osumljenca izvajali z zakonom določene ukrepe in opravila. Pristojno okrožno državno tožilstvo bodo pisno obvestili o vseh ugotovitvah in mu predložili zbrane informacije. Za nadaljnje ukrepe je pristojno okrožno državno tožilstvo.

Kaj se zgodi, če umaknem prijavo

Umik prijave lahko ustavi celotno preiskavo kaznivega dejanja.

Vse informacije in dokazi, ki so jih policisti zbrali do umika prijave, se ob morebitni ponovni prijavi istega kaznivega dejanja ne smejo nikoli več uporabiti (če so bili v sodnem postopku že predstavljeni).

Posebej opozarjamo, da lahko sodišče zaračuna stroške postopka, če žrtev umakne prijavo, potem ko se je postopek na sodišču že začel (glavna obravnava).

Bodite pozorni na morebitne sledove kaznivega dejanja in jih, če je le mogoče, ohranite, saj bodo lahko v nadaljnjem postopku pomemben materialni dokaz. V nekaterih primerih vas bodo policisti zaprosili, da jim izročite oblačila, ki ste jih nosili ob dogodku, in druge morebitne predmete (odeje, prevleke...), vas usmerili na zdravniški pregled v zdravstveno ustanovo in podobno.

Policisti vam bodo pojasnili potek policijske preiskave in vas seznanili z njenim koncem. Seznanijo vas tudi s splošnimi informacijami o poteku nadaljnjega postopka in različnimi oblikami pomoči.

III. Pravice žrtev kaznivega dejanja

Kot žrtev kaznivega dejanja imate **PRAVICO**:

- ♦ do uporabe svojega jezika oz. jezika, ki ga razumete;
- ♦ do prisotnosti zaupne osebe, ki jo lahko sami izberete v postopkih na policiji, sodišču, centru za socialno delo in drugod, kjer vi to želite;
- ♦ da ste seznanjeni s potekom policijske preiskave;
- ♦ da ste seznanjeni s svojo vlogo v postopku policijske preiskave;
- ♦ do izvoda zapisnika o prijavi kaznivega dejanja, ki jo daste policiji;
- ♦ da ob prijavi kaznivega dejanja na policiji lahko vložite predlog za uveljavitev premoženjskopравnega zahtevka;
- ♦ da ste seznanjeni z določili Zakona o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj ter postopkom o načinu in pogojih uveljavljanja pravice do odškodnine žrtvam nasilnih in naklepnih kaznivih dejanj;
- ♦ do pritožbe;
- ♦ da si zagotovite pravno pomoč odvetnika;
- ♦ da ste seznanjeni z vladnimi in nevladnimi organizacijami, ki zagotavljajo pomoč in podporo žrtvam;
- ♦ da ste seznanjeni z možnostmi, ki jih imate po Zakonu o preprečevanju nasilja v družini.

IV. Posledice kaznivega dejanja na žrtvah

Žrtev kaznivega dejanja se spopada z različnimi posledicami, ki so lahko telesne, duševne, vedenjske ali materialne. Taka občutja oz. posledice imajo poleg nje lahko tudi bližnji. Stresni dogodki kaznivih dejanj po navadi učinkujejo na žrtve zelo različno.

Mogoče posledice (splošno):

- ♦ šok, strah, močno vznemirjenje;
- ♦ zanikanje, izogibanje in nepriznavanje dogodka;
- ♦ občutek osamljenosti;
- ♦ zapiranje vase;
- ♦ žalost, depresivnost;
- ♦ negativna samopodoba;
- ♦ zaskrbljenost;
- ♦ razdražljivost;
- ♦ podoživljanje dogodka;
- ♦ motnje spanja, ponavljajoče se nočne more;
- ♦ upad zbranosti in motnje spomina;
- ♦ motnje v spolnosti;
- ♦ motnje hranjenja;
- ♦ umik in izolacija itd.

Mogoče posledice pri otrocih:

- ♦ regresija v vedenju;
- ♦ povečan strah, tesnoba;
- ♦ žalost;
- ♦ razdražljivost, nepotrpežljivost;
- ♦ socialna izolacija;
- ♦ motnje spanja;
- ♦ izguba ali povečanje apetita;
- ♦ slabša učna storilnost in uspešnost;
- ♦ telesne težave, bolečine;
- ♦ izguba interesov itd.

Mogoča posledica kaznivega dejanja je pri žrtvi lahko tudi POTRAVMATSKA STRESNA MOTNJA. O njej govorimo, ko posameznik po mesecu ali več mesecih po kaznivem dejanju še vedno doživlja kombinacijo prej omenjenih posledic.

Kazniva dejanja poškodujejo zdravje žrtve. Poškodbe so lahko telesne ali duševne. Pri telesnih poškodbah čim prej obiščite osebnega zdravnika ali nujno medicinsko pomoč. Če je ogroženo vaše življenje, pokličite nujno medicinsko pomoč na številko 112. Zdravnik naj v zdravstveno dokumentacijo zapiše vse vaše zdravstvene težave, ki so posledica kaznivega dejanja. Pri kakršnih koli čustvenih težavah oz. posledicah v duševnem zdravju si prav tako čim prej zagotovite pomoč zdravnika, psihologa ali terapevta.

V. Druge oblike pomoči

Samopomoč - ne obsojajte se za to, kar se vam je zgodilo, to se lahko zgodi VSAKOMUR.

Kako se spopasti s posledicami kaznivega dejanja

O svojih težavah, počutju, doživljanju se pogovarjajte z zaupnimi osebami. Poiščite si podporo pri družini, prijateljih, znancih in sodelavcih ter jim povejte, kaj se vam je zgodilo oz. se vam dogaja. Lahko jih prosite tudi za pomoč in sodelovanje v uradnih postopkih. Sorodniki in prijatelji so vam lahko v močno oporo. Poskrbite za svoje telesno in duševno počutje. Počnite stvari, ki vas veselijo in sprostijo. Poiščite si strokovno pomoč zdravnika, psihologa, terapevta ali se vključite v katerega od programov psihosocialne pomoči.

Kdo mi še lahko pomaga

Žrtev kaznivega dejanja ima pravico do psihosocialne pomoči, do ustrezne zdravstvene oskrbe in podpore, ki jo zagotavljajo:

- ♦ centri za socialno delo (seznam centrov za socialno delo: <http://www.scsd.si/seznam-centrov-za-socialno-delo.html>);
- ♦ zdravstveno osebje (osnovne informacije o zdravstvenih ustanovah: <http://ustanove.zdravstvena.info>; če pa potrebujete nujno medicinsko pomoč, lahko pokličete na številko 112);
- ♦ svetovalni centri in terapevtske ustanove ter
- ♦ še nekatere nevladne organizacije.

Nevladne organizacije:

Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja

Spletni naslov: <http://www.drustvo-sos.si/>

Telefon: 01 544 35 13, 01 544 35 14

SOS TELEFON: 080 11 55

Društvo za nenasilno komunikacijo

Spletni naslov: <http://www.drustvo-dnk.si/>

Telefon: 01 434 48 22

Društvo Ženska svetovalnica, svetovalnica za ženske žrtve nasilja in za pomoč pri motnjah hranjenja

Spletni naslov: <http://www.drustvo-zenska-svetovalnica.si/>

Telefon: 01 251 16 02, 031 233 211

Zavod EMMA, Center za pomoč žrtvam nasilja

Spletni naslov: <http://zavod-emma.si/>

Telefon: 01 425 47 32

Krizni telefon: 080 21 33

Društvo KLJUČ – center za boj proti trgovini z ljudmi

Spletni naslov: <http://www.drustvo-kljuc.si/>

Telefon: 080 17 22

Združenje proti spolnemu zlorabljanju

Spletni naslov: <http://www.spolna-zloraba.si/>

Telefon: 01 431 33 41, 080 28 80

TOM telefon za otroke in mladostnike

Spletni naslov: <http://www.e-tom.si/>

Telefon: 116 111

Zavod Varna pot, psihološko svetovanje po prometni nesreči

Spletni naslov: <http://www.varna-pot.si/default.aspx>

Telefon: 05 995 50 22

Zavod PAPILOT – center za pomoč žrtvam kaznivih dejanj

Spletni naslov: <http://www.infopeka.org/web/?p=986>

Telefon: 01 542 15 82

Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC

Spletni naslov: <http://pic.si/>

Telefon: 01 521 18 88

GSM: 051 681 181

Beli obroč Slovenije, Društvo za pomoč žrtvam kaznivih dejanj

Spletni naslov: <http://www.beliobroc.si/>

Telefon: 01 430 54 90

GSM: 040 772 276

Več informacij in nasvetov je objavljenih na spletni strani Policije pod zavihkom
PREVENTIVA: <http://www.policija.si/index.php/preventiva-/preventiva>

Foto: Sandi Baumgartner